

Et pas tapageuse". — Hoe hebben de Fransche uitgestootenen van het openbare kunstleven niet geleden soms onder hun ballingschap! Méér ongetwijfeld dan in eenig ander land 't geval kon zijn. En wàren zij ooit opstandig tenslotte in den zin zooals Beethoven 't was, of Van Gogh, of in Engeland de bijtende Shaw of de „angelieke" Percy Byssche Shelley? Het mag terdege betwijfeld worden.... Het traditioneel sociale, het „democratische" kunstleven betekende in Frankrijk een macht en een verleiding. Men hechte eraan omdat het zoo rijk, vol dinstinctie en vol bekoring was. Waar de onafwendbare breuk tusschen kunstenaar en maatschappij zich deed gelden, daar werd ze tragischer, zieliger ook vooral en naar onze begrippen minder fier doorleefd, daar een sfeer van elkander verstaan, een achtergrond van harmonie, een onwillekeurig besef van „dans la grande tradition" en „pour la patrie" te werken, voor den Franschen kunstenaar noodzakelijk en welhaast onontbeerlijk is. En ziedaar waarom we zooveel meer te hooren krijgen over de Fransche traditie, dan over de Hollandsche, Engelsche, Duitsche, Vlaamsche *).

Dit alles doet ons beter begrijpen den nadruk, door Lhote in zijn geschriften gelegd op de zuiver Fransche traditie. Niet alleen moeten wij de gebroeders Le Nain, en Ingres, Corot, Cézanne in hooge eere houden, we moeten óók knielen voor 't autoritaire gezag van David!

De essentiël nationale, de geïnstrumenteerde en men zou kunnen zeggen cultureele, sensibele der Franschen, — hun gratieus streng stijlgevoel, hun charme en intelligentie, humor en geest, de ongedwongen van-zelf-sprekendheid van hun volbloed levensaffirmatie en intuïtief democratische solidariteitszin, hun spontane redelijkheid en redelijke spontaneïteit, tenslotte hun gevoels- „common sense" en gevoelslogika — iets van dit alles is 't, dat Lhote zou willen vereenigen met het cubisme, aan dit cubisme aldus een grootere speling, een vloeiender gevoeligheid en levender beweeglijkheid toevoegend, het reddend voor 't gevaar eener steriele internationale verwatering.

Dit is Lhote's „woord". Maar.... hoe is zijn „daad"? Zijn woorden en daden met elkaar in overeenstemming? — Lhote's schilderlijke daden, het kan niet worden ontkend, beantwoorden in principe aan zijn woorden. Maar evenmin kan worden ontkend, dat die daden te zeer nog w o o r d e n b l e v e n, schematisch bevangen in de „goede bedoelingen" dier woorden.... Het is nu eenmaal het gevaar van het „talent", vooral waar dit talent zoo bewust eclecticisch te werk gaat als bij Lhote 't geval is; het is nu eenmaal 't gevaar van wie meer tot „maken" dan tot „scheppen"

*) Volkomen ben ik mij er van bewust, dat 'n boekdeel noodig zou zijn om het hierboven aangeraakt onderwerp in alle volledigheid te motiveeren; men houde mij dus een schijn van generaliseerende oppervlakkigheid ten goede.